

Határozatok Tára

MICHAL BOBEK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. november 26.¹

C-717/18. sz. ügy

**Procureur-generaal,
X
részvételével**

(a Hof van Beroep te Gent [genti fellebbviteli bíróság, Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2002/584/IB tanácsi kerethatározat – Európai elfogatóparancs – A 2. cikk (2) bekezdése – A kettős büntethetőség mérlegelésének kiiktatása – Feltételek – Bűncselekmények, amelyeknél a kibocsátó tagállamban a büntetési tétel felső határa legalább háromévi büntetés – A büntetés időtartamának a kibocsátó tagállam tényállásra alkalmazandó jogának vagy az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos jog figyelembevételével történő vizsgálata – A törvényesség és a jogbiztonság elve”

I. Bevezetés

1. Az európai elfogatóparanccsal érintett keresett személy a jelen ügyben egy rapper és dalszerző. E személyt Spanyolországban több, 2012-ben és 2013-ban elkövetett bűncselekmény miatt ítélték el. E bűncselekmények egyike „a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése” volt. E bűncselekményre az annak elkövetésekor alkalmazandó jog szerint *két évig terjedő* szabadságvesztéssel volt büntetendő.

2. A keresett személy Spanyolországból Belgiumba távozott. A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező spanyol igazságügyi hatóság európai elfogatóparancsot bocsátott ki a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából. Az európai elfogatóparancsban azt tüntették fel, hogy a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése bűncselekmény „terrorizmusnak” minősül. Az európai elfogatóparancsban azt is feltüntették, hogy a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése bűncselekmény büntetési tételének felső határa *háromévi* szabadságvesztés a spanyol büntető törvénykönyv 2015. évi módosítását követően.

3. Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat² 2. cikkének (2) bekezdése értelmében az abban felsorolt bűncselekmények, köztük a „terrorizmus” esetében nem kell mérlegelni a kettős büntethetőséget, ha e bűncselekményeknél *a büntetési tétel felső határa legalább háromévi* szabadságvesztés. De mi a

¹ Eredeti nyelv: angol.

² HL 2002. L 190., 1.o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított változat (a továbbiakban: kerethatározat).

megfelelő viszonyítási pont e követelmény teljesülésének vizsgálata során? Az *adott ügyre alkalmazandó* maximális szabadságvesztés-büntetés, amelyre főszabály szerint a bűncselekmény elkövetésekor hatályos jog az irányadó? Vagy az *európai elfogatóparancs kibocsátásakor* hatályos nemzeti jogban előírt büntetési tétel felső határa?

II. Jogi háttér

4. A kerethatározat 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Európai elfogatóparancs olyan cselekmények esetén bocsátható ki, amelyeknél a kibocsátó tagállam joga szerint a büntetési tétel felső határa legalább tizenkét havi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés, illetve ha a szabadságvesztést kiszabó ítéletet vagy a szabadságelvonással járó intézkedést már meghozták, ennek időtartama legalább négy hónap.

(2) E kerethatározat értelmében és a cselekmény kettős büntethetőségének mérlegelése nélkül az európai elfogatóparancs alapján átadásra kerül sor az alábbi bűncselekmények esetében, ha ezeknél a kibocsátó tagállam joga szerint a kibocsátó tagállamban a büntetési tétel felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés:

[...]

– terrorizmus,

[...]

(3) A Tanács az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 39. cikkének (1) bekezdésében megállapított feltételek szerint az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag bármikor úgy határozhat, hogy a (2) bekezdésben foglalt listát további bűncselekményfajtákkal bővíti. A Tanács a Bizottságnak a 34. cikk (3) bekezdése szerint benyújtott jelentése nyomán megvizsgálja a lista bővítésének vagy módosításának szükségességét.

(4) A (2) bekezdésben fel nem sorolt bűncselekmények esetében az átadás feltételül szabható, hogy azok a cselekmények, amelyek miatt az európai elfogatóparancsot kibocsátották a végrehajtó tagállam joga szerint – tényállási elemeiktől és minősítésüktől függetlenül – bűncselekménynek minősüljenek.”

III. A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

5. 2012-ben és 2013-ban a keresett személy több rapdalt szerzett, adott elő és tett közzé az interneten.

6. 2017. február 21-i ítéletével az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága, Spanyolország) (A) a spanyol büntető törvénykönyv 578. és 579. cikkébe ütköző terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése bűncselekmény miatt két év szabadságvesztés-büntetésre (a továbbiakban: (A) büntetés), (B) a spanyol büntető törvénykönyv 490.3. cikke szerint büntetendő Korona rágalmazása és jó hírnevének súlyos megsértése bűncselekmény miatt egy év szabadságvesztés-büntetésre és (C) a spanyol büntető törvénykönyv 169.2. cikkébe ütköző, feltételt nem támasztó fenyegetés bűncselekmény miatt hat hónap szabadságvesztés-büntetésre ítélte a keresett személyt az említett tevékenységekkel összefüggésben.

7. A bűnösséget megállapító ítélet meghozatalára és a büntetések kiszabására a büntető törvénykönyvnek a tényállás megvalósulásának idején, vagyis a 2015. évi módosítását megelőzően hatályos rendelkezései alapján került sor.

8. A 2017. február 21-i ítélettel szemben benyújtott fellebbezést a spanyol legfelsőbb bíróság 2018. február 15-i ítélete elutasította.

9. A keresett személy Spanyolországból Belgiumba távozott. 2018. május 25-én az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága) európai elfogatóparancsot bocsátott ki a keresett személy ellen a fent említett három bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából (a továbbiakban: első európai elfogatóparancs).

10. A Bíróság rendelkezésére álló iratokban foglalt információk szerint a Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent (az oost-vlaandereni elsőfokú bíróság genti részlege, Belgium) kiegészítő információkat kért az Audiencia Nacionaltól (kiemelt ügyek országos bírósága) az első európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat meghozatala érdekében. E megkeresést követően az említett spanyol bíróság újabb európai elfogatóparancsot bocsátott ki 2018. június 27-én (a továbbiakban: második európai elfogatóparancs). A második európai elfogatóparancs ugyanarra a tényállásra vonatkozik, mint az első európai elfogatóparancs.

11. Mindkét elfogatóparancs ugyanazokat az információkat tartalmazza a c) mező 2. rovatában (a három bűncselekmény miatt kiszabott büntetésekre vonatkozó információk) és az e) mező I. szakaszában, ahol a „terrorizmus” négyzetet jelölték meg az (A) büntetés kiszabásának alapjául szolgáló bűncselekmények tekintetében.

12. A második európai elfogatóparancs mindazonáltal további információkat is tartalmaz az e) és az f) mezőben. Míg az első európai elfogatóparancs az e) mezőben (bűncselekmények) a bűncselekmények rövid összefoglalását tartalmazta, addig a második európai elfogatóparancs részletesen ismertette e bűncselekményeket, többek között a bűncselekmények alapjául szolgáló rapdalok szövegeivel együtt. Míg az első európai elfogatóparancs esetében nem töltötték ki az f) mezőt (az ügyre vonatkozó egyéb lényeges körülményekkel kapcsolatos nem kötelező információk), addig a második európai elfogatóparancs részletesen hivatkozott a spanyol büntető törvénykönyvnek az elkövetett bűncselekményekre vonatkozó – az európai elfogatóparancs kibocsátásakor, vagyis a 2015. évi módosítást követően hatályos – releváns rendelkezéseire.

13. A Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent (az oost-vlaandereni elsőfokú bíróság genti részlege) ismét kiegészítő információkat kért az Audiencia Nacionaltól (kiemelt ügyek országos bírósága). A spanyol bíróság válaszelevele további információkkal szolgált a büntetések rendszerét illetően. E levél szerint ezenfelül a második európai elfogatóparancs tévesen hivatkozott a spanyol büntető törvénykönyv 2015-ben módosított változatának rendelkezéseire.

14. 2018. szeptember 17-i végzésével a Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent (az oost-vlaandereni elsőfokú bíróság genti részlege) megtagadta a második európai elfogatóparancs végrehajtását. A Bíróság rendelkezésére álló iratokban foglalt információk szerint az említett belga bíróság úgy ítélte meg, hogy a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése bűncselekmény nem tekinthető a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt felsorolásban szereplő „terrorizmus” bűncselekménynek. Ezenfelül nem teljesült a kettős büntethetőség követelménye mindazon bűncselekmények tekintetében, amelyek miatt az európai elfogatóparancsot kibocsátották.

15. 2018. szeptember 17-én az ügyészség fellebbezést nyújtott be a fent említett végzéssel szemben. 2018. szeptember 26-án a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész, Belgium) kérelmet nyújtott be, amely szerint az európai elfogatóparancsban leírt cselekmények, amelyek az (A) büntetés kiszabásához vezettek, megfelelnek a Wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel (az európai elfogatóparancsról szóló, 2003. december 19-i törvény; a továbbiakban: Wet EAB) 5. cikkének – a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdését a belga jogba átültető – 2. §-ában foglalt lista 2° pontjában említett „terrorizmus” bűncselekménynek.

16. A Hof van Beroep te Gent, kamer van inbeschuldigingstelling (a genti fellebbviteli bíróság vádtaácsa, Belgium) – a kérdést előterjesztő bíróság – véleménye szerint a fenti 6. pontban említett büntetésekre tekintettel a jelen ügyben teljesül a kiszabott büntetés mértékét illetően a kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltétel, azaz a legalább négy hónap időtartamú szabadságvesztés. Az említett bíróságnak mindazonáltal kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a kibocsátó tagállam jogának melyik változatát kell figyelembe venni annak megállapításához, hogy teljesül-e a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében meghatározott azon követelmény, hogy a büntetési tétel felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés. Az (A) büntetés kiszabásának alapjául szolgáló bűncselekményeket ugyanis 2012-ben és 2013-ban követték el, amikor a spanyol büntető törvénykönyv 578. cikke a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése bűncselekményt egy évtől két évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni. A spanyol büntető törvénykönyv 578. cikkét csak később, 2015. március 30-án módosították úgy, hogy az említett bűncselekmény egy évtől három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

17. E körülmények között a Hof van Beroep te Gent, kamer van inbeschuldigingstelling (a genti fellebbviteli bíróság vádtaácsa) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) Lehetővé teszi-e [a kerethatározat] 2. cikkének (2) bekezdése, ahogyan azt [a Wet EAB-vel] a belga jogba átültették, hogy annak a végrehajtó tagállam általi vizsgálata során, hogy az abban előírt büntetési tétel felső határaként a legalább háromévi szabadságvesztést alkalmazzák-e, azt a büntetőtörvényt vegyék figyelembe, amely a kibocsátó tagállamban az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos volt?
- 2) Lehetővé teszi-e [a kerethatározat] 2. cikkének (2) bekezdése, ahogyan azt [a Wet EAB-vel] a belga jogba átültették, hogy annak a végrehajtó tagállam általi vizsgálata során, hogy az abban előírt büntetési tétel felső határaként a legalább háromévi szabadságvesztést alkalmazzák-e, egy olyan, az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos büntetőtörvényt vegyenek figyelembe, amellyel a kibocsátó tagállamban a cselekmény elkövetésekor alkalmazható büntetéshez képest súlyosabbá vált a büntetés mértéke?”

18. A keresett személy, a belga és a spanyol kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be. Az említett érintett felek, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) a 2019. szeptember 16-án tartott tárgyaláson szóbeli észrevételeket terjesztett elő.

IV. Elemzés

19. A 2. cikk (2) bekezdése a kerethatározat egyik kulcsfontosságú rendelkezése. E rendelkezés kiiktatja a kettős büntethetőség követelményét. Ezt mindazonáltal két feltétel mellett teszi. *Egyrészt* az európai elfogatóparancs alapján csak az említett bekezdésben felsorolt 32 bűncselekmény esetében kell az átadást a kettős büntethetőség mérlegelése nélkül végrehajtani. *Másrészt* az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló bűncselekménynél a kibocsátó tagállamban a büntetési tétel felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés kell, hogy legyen.

20. A kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdés, amelyet véleményem szerint együtt érdemes megvizsgálni, a második követelményre vonatkozik. E kérdések azon időpont (és a releváns nemzeti jog) meghatározására irányulnak, amelyre a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése hivatkozik: az európai elfogatóparancs *kibocsátásakor* hatályos jog vagy a keresett személy konkrét ügyére *ténylegesen alkalmazandó* jog az irányadó?

21. E kérdés megválaszolása érdekében először a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének értelmezésével foglalkozom. E rendelkezés szövegének megvizsgálását követően, amely nem ad választ a kérdésekre, véleményem szerint egyértelművé válik, hogy a rendelkezés összefüggése és célja, valamint a rendszer általános logikája alapján az a következtetés vonható le, hogy a 2. cikk (2) bekezdése a kibocsátó tagállamban a keresett személy ügyére ténylegesen alkalmazandó jogra kíván hivatkozni (A. pont). Emellett a teljesség kedvéért, és mert az érintett felek részletesen foglalkoztak ezzel a jelen eljárásban, röviden megvizsgálom a törvényesség elvének a jelen ügyre gyakorolt esetleges hatásait (B. pont). Végezetül néhány záró megjegyzést teszek arról, hogy miről is nem szól a jelen ügy (C. pont).

A. A kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének értelmezése

22. A 2. cikk a kerethatározat hatályát szabályozza. E cikk (1) bekezdése meghatározza az európai elfogatóparancs kibocsátásának egyik alapvető előfeltételét. E feltételnek két vagylagos esete van. Azon esetekben, amelyekben az európai elfogatóparancsot a *büntetőeljárás lefolytatása céljából* bocsátják ki, a szóban forgó cselekmények esetében a kibocsátó tagállam joga szerint a büntetési tétel felső határának legalább tizenkét havi szabadságvesztésnek vagy szabadságelvonással járó intézkedésnek kell lennie. Vagylagosan, ha a szabadságvesztést kiszabó ítéletet vagy a szabadságelvonással járó intézkedést már meghozták, és az európai elfogatóparancsot ezért a *büntetés végrehajtása céljából* bocsátják ki, a büntetés időtartamának legalább négy hónapnak kell lennie.

23. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy az utóbbi feltétel teljesül. A már kiszabott büntetés időtartama több mint négy hónap.

24. A kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltétel teljesülésének esetére a 2. cikk (2) és (4) bekezdése két külön „rendszer” hoz létre. A 2. cikk (2) bekezdése egyfelől felsorolja azokat a bűncselekményeket, amelyek esetében az átadást az európai elfogatóparancs alapján a kettős büntethetőség mérlegelése nélkül kell végrehajtani. A 2. cikk (4) bekezdése másfelől úgy rendelkezik, hogy a 2. cikk (2) bekezdésében fel nem sorolt bűncselekmények esetében megkövetelhető a kettős büntethetőség mérlegelése. A 2. cikk (3) bekezdése kaput nyit a fent említett két rendszer között. E rendelkezés lehetőséget nyújt a 2. cikk (2) bekezdésében felsorolt bűncselekmények listájának bővítésére a Tanács egyhangú határozatával, minek révén egyes bűncselekmények a 2. cikk (4) bekezdése szerinti rendszerből a 2. cikk (2) bekezdése szerinti rendszerbe kerülhetnek át.

25. A kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése két együttes feltételt tartalmaz.³ Egyrészt a szóban forgó bűncselekménynek az e rendelkezésben felsorolt 32 bűncselekményfajta közé kell tartoznia. A 2. cikk (2) bekezdése egyértelművé teszi, hogy e bűncselekményfajtákat illetően a bűncselekménynek a kibocsátó tagállam joga szerinti meghatározását kell figyelembe venni. Másrészt a szóban forgó bűncselekmény esetében a kibocsátó tagállamban a büntetési tétel felső határának legalább háromévi szabadságvesztésnek vagy szabadságelvonással járó intézkedésnek kell lennie.

26. Azok az érintett felek, akik a jelen ügyben észrevételeket terjesztettek elő, különbözőképpen értelmezik e második feltételt, amelyre a továbbiakban a büntetés időtartamával kapcsolatos feltételként hivatkozom.

³ E feltételek nemteljesülése még nem feltétlenül jelenti azt, hogy az európai elfogatóparancs nem hajtható végre. Ez inkább azt jelenti, hogy a kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdése szerinti rendszer válik alkalmazandóvá. E rendelkezés értelmében az átadás feltételül szabható a kettős büntethetőség, és a végrehajtás megtagadásának a kerethatározat 4. cikkének 1. pontjában meghatározott mérlegelhető oka alapján ezért a végrehajtó igazságügyi hatóság megtagadhatja a végrehajtást, ha az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló cselekmény a végrehajtó tagállam joga szerint nem bűncselekmény.

27. A keresett személy és a Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2. cikk (2) bekezdése szerinti második feltétel vizsgálata során a keresett személyre a büntetőügyben alkalmazandó jogot kell figyelembe venni. A jelen ügyben a spanyol büntető törvénykönyv 2015 előtti változata alkalmazandó a tényállásra, és ténylegesen is a büntető törvénykönyv e változatát alkalmazta a nemzeti bíróság a kibocsátó tagállamban a jelenleg végrehajtani kívánt büntetés keresett személyre történő kiszabása során.

28. A spanyol és a belga kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) viszont arra hivatkozik, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontját kell az említett vizsgálat során releváns időpontként figyelembe venni. A jelen ügyben ezen időpontban a spanyol büntető törvénykönyv 2015. évi módosítást követő szabályai voltak hatályban; e módosítás kettőről három évre emelte a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése bűncselekmény büntetési tételének felső határát.

29. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések megválaszolása érdekében elemezni kell a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének szövegét, összefüggését és célját.

a) A szöveg

30. A kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének szövege nem ad egyértelmű választ a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre. E rendelkezés ugyanis meglehetősen általános módon csak azt tartalmazza, hogy „az alábbi bűncselekmények esetében, *ha ezeknél* a kibocsátó tagállam joga szerint *a kibocsátó tagállamban a büntetési tétel* felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés”.⁴ A rendelkezés tehát nem állapítja meg kifejezetten azt a pontos időpontot, amikor a bűncselekményekre ilyen büntetési tételnek kell vonatkoznia, tehát azoknak ilyen feltételek mellett kell büntetendőnek kell lenniük.

31. E bizonytalanság ellenére a spanyol és a belga kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) szövegen alapuló érvekre támaszkodik azon állításuk alátámasztása érdekében, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti második feltétel vizsgálatának jogi referenciakeretét a kibocsátó tagállam európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos joga alkotja.

32. Az említett érintett felek szerint a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében használt jelen idő arra utal, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontját kell figyelembe venni.

33. Ez az érv nem meggyőző. A jelen idő használata önmagában és meglehetősen általános és semleges formában aligha határozza meg a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének értelmezését. A jogi nyelvezet rendszerint jelen időt használ általános jogok vagy kötelezettségek előírására, anélkül hogy bármilyen megállapítást vagy korlátozást tenne e rendelkezések időbeli hatályával kapcsolatban.

34. Az említett érv ezenfelül azonnal megcáfolható, ha a kerethatározat más rendelkezéseit is figyelembe vesszük. Amint azt a spanyol kormány a tárgyaláson elismerte, a kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdését, amely hasonlóképpen olyan cselekményekre hivatkozik, amelyekre a kibocsátó tagállam joga szerint valamilyen büntetési tétel vonatkozik, úgy kell értelmezni, hogy az az azon büntetőügyben ténylegesen alkalmazandó jogra hivatkozik, amellyel összefüggésben az európai elfogatóparancs kibocsátására sor került, nem pedig az elfogatóparancs kibocsátásának későbbi időpontjában alkalmazandó jogra.

⁴ Kiemelés tőlem.

35. Ezzel összefüggésben a belga kormány a tárgyaláson kifejtette, hogy annak ellenére, hogy a kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése és 2. cikkének (2) bekezdése egyaránt a „büntetési tétel” kifejezést használja, e rendelkezéseket eltérően kell értelmezni, mert a 2. cikk (1) bekezdése *cselekményekre*, a 2. cikk (2) bekezdése pedig *bűncselekményekre* hivatkozik.

36. Ezen érv arra tűnik utalni, hogy a kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdésében szereplő, büntetendő *cselekményekre* való hivatkozás e rendelkezés értelmezését az adott ügyben szóban forgó konkrét büntetendő cselekményekhez kapcsolja, ami azt jelenti, hogy az e cselekményekre alkalmazandó jogot kell figyelembe venni. Ezzel szemben az a körülmény, hogy a 2. cikk (2) bekezdése általános jelleggel büntetendő *bűncselekményekre* hivatkozik, azt jelenti, hogy az európai elfogatóparanc kibocsátásának időpontját kell figyelembe venni. Más szóval, a rendelkezéseket azért kell úgy értelmezni, hogy azok eltérő időpontokra hivatkoznak, mert a 2. cikk (1) bekezdése „cselekményekre”, nem pedig, mint a 2. cikk (2) bekezdése, „bűncselekményekre” hivatkozik.

37. Álláspontom szerint ezen érv nem fogadható el. Az a körülmény, hogy a kerethatározat 2. cikkének (1) és (2) bekezdése egyaránt a „büntetési tétel” kifejezést használja, alapvetően arra utal, hogy e bekezdéseket ugyanúgy kell értelmezni. Az ezen imént felvázolt értelmezéssel szembeni érv olyan meglehetősen különös *a contrario* érvelésen alapszik, amely azt a körülményt veszi alapul, hogy a „büntetési tétel” kifejezés két különböző főnévre („cselekmények” és „bűncselekmények”) vonatkozik. A kerethatározat működésének logikájából,⁵ amelyet bővebben is ismertet a következő szakasz,⁶ mindazonáltal az következik, hogy a különböző főnevek használata a kerethatározat 2. cikkének (1) és (2) bekezdése közötti rendszerszintű kölcsönhatásból ered.

38. A kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének tisztán szövegen alapuló értelmezése tehát nem ad választ a kérdésekre. Ezért meg kell vizsgálni a rendszertani és a célon alapuló érveket.

b) Az összefüggés

39. Három különböző típusú megfontolás támasztja alá azt az értelmezést, amely szerint a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt feltételek vizsgálata során a konkrét ügyre alkalmazandó jogot kell figyelembe venni: a 2. cikk belső rendszere, i. pont); a kerethatározat tágabb rendszere, ha a 2. cikket a 8. cikk (1) bekezdésével és a kerethatározat mellékletében szereplő formanyomtatvánnyal összefüggésben értelmezzük, ii. pont); valamint az európai elfogatóparanc rendszere egészének általános logikája és működőképessége, iii. pont).

i) A 2. cikk belső rendszere

40. A kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése alapvető feltételként határozza meg, hogy európai elfogatóparanc csak a) olyan cselekmények esetén bocsátható ki, amelyeknél a kibocsátó tagállam joga szerint a büntetési tétel felső határa legalább tizenkét havi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés, illetve b) ha a szabadságvesztést kiszabó ítéletet vagy a szabadságelvonással járó intézkedést már meghozták, ennek időtartama legalább négy hónap. Amint azt a belga és a spanyol kormány elismerte, nehéz elképzelni, hogy a büntetések e rendelkezésben említett időtartama hogyan lenne vizsgálható az ügyre ténylegesen alkalmazandó jog figyelembevételével nélkül. Ez még nyilvánvalóbb a b) pont esetében, mely esetben a szabadságvesztést kiszabó ítéletet – mint a jelen ügyben – már meghozták.

⁵ Lásd a fenti 22–25. pontot.

⁶ Lásd az alábbi 40–43. pontot.

41. Annak megállapítását követően, hogy a kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése szerinti feltételek vizsgálata szempontjából a viszonyítási pont a jelen ügyben a kibocsátó tagállam büntetést kiszabó ítéletben alkalmazott joga, egyértelművé válik, hogy a 2. cikk (2) bekezdésének vizsgálata során egy eltérő megközelítés alkalmazása rendkívül eltérő megközelítésekhez vezetne *a kibocsátó tagállam releváns jogát* illetően ugyanazon uniós rendelkezésen és esetlegesen ugyanazon nemzeti szintű eljáráson belül.

42. Az azon körülményre alapozott, szövegen alapuló érv, hogy a kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése „cselekményekre”, a 2. cikk (2) bekezdése viszont „bűncselekményekre” hivatkozik, nem elegendő azon álláspont alátámasztásához, hogy e rendelkezések eltérő időpontokra hivatkoznak a kibocsátó tagállam releváns jogi keretének vizsgálata szempontjából.⁷ A 2. cikk rendszertani értelmezése megmutatja, hogy más okai vannak annak, hogy a 2. cikk (1) és (2) bekezdése eltérő kifejezéseket – „cselekmények”, illetve „bűncselekmények” – használ. A 2. cikk (1) bekezdésében szereplő, „cselekményekre” való hivatkozás zökkenőmentesen illeszkedik a 2. cikk egészének szerkezetébe, amely cikk a büntetőeljárás lefolytatása és az ítéletek végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsokra vonatkozik. A *büntetőeljárás lefolytatását* illetően a 2. cikk (1) bekezdése logikusan büntetendő cselekményre, míg a *végrehajtást* illetően szabadságvesztést kiszabó ítéletre hivatkozik. A 2. cikk (2) bekezdése azért használja az eltérő és semlegesebb büntetendő „bűncselekmények” kifejezést, mert *mindkét* olyan helyzetre vonatkozik, amelyben európai elfogatóparancs bocsátható ki (a büntetőeljárás lefolytatása és a végrehajtás céljából).

43. A 2. cikk (2) bekezdése tehát egyáltalán nem azért hivatkozik „bűncselekményekre”, nem pedig „cselekményekre”, mert a jogalkotó eltérő időbeli keretet kívánt volna meghatározni az ugyanazon rendelkezés különböző bekezdéseiben rögzített feltételek vizsgálatához. Azt a tényt, hogy a 2. cikk (2) bekezdése a „bűncselekményekre” összpontosít, jobban megmagyarázza az a körülmény, hogy e rendelkezés célja azon *bűncselekmények* listájának meghatározása, amelyek esetében – sem a büntetőeljárás lefolytatásával, sem pedig a végrehajtással kapcsolatos helyzetekben – nem áll fenn a kettős büntethetőség követelménye. Ezen összefüggésben logikus, hogy a rendelkezés szövege büntetendő „bűncselekményekre” hivatkozik.

44. A Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) egy további rendszertani érvet is felhozott a tárgyaláson, mégpedig azt, hogy a kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdése alapján a végrehajtó tagállam az európai elfogatóparancs végrehajtásakor hatályos joga szerint vizsgálja meg a kettős büntethetőség követelményét.

45. Ezen érv minden bizonnyal helytálló a 2. cikk (4) bekezdése alapján a végrehajtó tagállamot illetően elvégzendő vizsgálat esetében. Nem látom ugyanakkor, hogy bármilyen párhuzam lenne vonható a 2. cikk (2) bekezdésében a kibocsátó tagállammal kapcsolatban foglalt követelményekkel.

46. A kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdése lehetőséget ad az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadására olyan magatartások esetében, amelyeket a végrehajtó tagállam nem tekint erkölcsi szempontból kifogásolhatónak, és amelyek így nem minősülnek bűncselekménynek a jogrendjében.⁸ A végrehajtó tagállam releváns jogának kérdése ennél fogva az *elismerési* kritériumok végrehajtó tagállam szemszögéből történő vizsgálatának logikájához tartozik. Az semmiféle hatást nem gyakorol a kibocsátó tagállam jogi referenciakeretének követelményeire. Más szóval, a 2. cikk (4) bekezdése szempontjából releváns jogi keret vizsgálata a végrehajtó tagállam szabályaihoz kapcsolódik, amelyek a dolog természetéből adódóan *nem alkalmazandók* az ügyre, de amelyeket az elismerés feltételét képező kettős büntethetőség mércéjeként használnak. Ezzel szemben a 2. cikk (1) bekezdéséhez hasonlóan a 2. cikk (2) bekezdése a kibocsátó tagállam jogi keretére támaszkodik, amely az európai elfogatóparancs végrehajtása útján elismerendő bírósági határozat alapját képezi.

⁷ Amint azt a fenti 35–37. pontban vázoltam.

⁸ Lásd analógia útján: 2017. január 11-i Grundza ítélet (C-289/15, EU:C:2017:4, 45. pont); a Grundza ügyre vonatkozó indítványom (C-289/15, EU:C:2016:622, 68. pont).

47. Egy dolog az, ha a *végrehajtó* tagállam a büntetőtörvénye által az európai elfogatóparancs végrehajtásának időpontjában kifejezésre juttatott erkölcsi normák vizsgálata alapján mérlegeli a kettős büntethetőséget. Teljesen más dolog viszont az, ha a *kibocsátó* tagállam egy külön egyszerűsített rendszer alapján olyan jogszabályra hivatkozva bocsát ki európai elfogatóparancsot, amely nem alkalmazandó a szóban forgó bűncselekményekre, és amely eltérően értékeli a bűncselekmény súlyát, ami az európai elfogatóparancs alapját képező ítéletben kiszabottnál szigorúbb büntetésben nyilvánul meg.

48. A spanyol kormány végezetül még egy érvet felhoz. Véleménye szerint az általa javasolttal ellentétes értelmezés azt jelentené, hogy abban az esetben, ha az európai jogalkotó a 2. cikk (3) bekezdése alapján további bűncselekményekkel bővítené a 2. cikk (2) bekezdésében foglalt listát, nem lehetne végrehajtani az új szabályozást megelőző tényállásokhoz és büntetésekhez kapcsolódó európai elfogatóparancsokat.

49. Nem látom be, hogy miként lehetne releváns e rendkívül spekulatív érv. Ha a jövőben új bűncselekményekkel bővül a 2. cikk (2) bekezdésében foglalt lista, valóban felmerülhetnek az időbeli alkalmazhatósággal kapcsolatos kérdések. E kérdésekkel azonban ez esetben átfogó és több területre kiterjedő módon kellene foglalkozni, mivel a kerethatározat több általános rendelkezése és feltétele is érintett lenne.⁹ Ilyen kérdésekkel nem lehet megelőző jelleggel foglalkozni a kérdések esetlegesen érintett kategóriáinak csupán egyikét illetően. Az ilyen esetlegesen felmerülő kérdések a kerethatározat egyik általános feltételének értelmezését sem torzíthatják el egy olyan, ettől teljesen független ügyben, mint amilyen a jelen ügy is.

ii) A 8. cikk (1) bekezdése és a mellékelt formanyomtatvány

50. A Bizottság lényegében azzal érvel, hogy a kerethatározathoz mellékelt, a kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett formanyomtatvány azt az álláspontot támasztja alá, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a büntetés időtartamával kapcsolatos feltétel vizsgálata során az átadás iránti kérelem alapjául szolgáló ügyre ténylegesen alkalmazandó jogot kell figyelembe venni.

51. A kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdése meghatározza az európai elfogatóparancs tartalmát, rögzítve azokat az alapvető követelményeket, amelyeknek eleget kell tenni ahhoz, hogy az európai elfogatóparancs érvényes legyen.¹⁰ E rendelkezés értelmében az európai elfogatóparancsnak, a mellékletben szereplő formanyomtatványnak megfelelően különböző típusú, többek között az alábbi információkat kell tartalmaznia: a) a keresett személy személyazonossága és állampolgársága; b) a kibocsátó igazságügyi hatóság elérhetősége; c) annak tanúsítása, hogy az 1. és 2. cikk szerinti végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat áll rendelkezésre; d) a bűncselekmény jellege és jogi minősítése, különösen figyelemmel a 2. cikkre; e) a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetése; f) jogerős ítélet esetén a kiszabott büntetés, illetve a bűncselekményre a kibocsátó tagállam joga szerint előírt büntetési tétel; valamint g) ha lehetséges, a bűncselekmény egyéb következményei.

52. A kerethatározathoz mellékelt formanyomtatvány különböző kitöltendő mezőket tartalmaz. A mezők nem felelnek meg pontosan a 8. cikk (1) bekezdése egyes pontjainak, de ugyanazokra az információkra vonatkoznak.

⁹ Emlékeztetni lehet például arra, hogy a kerethatározat az átadás iránti új kérelmek kibocsátásának időpontjára tekintettel szabályozza saját időbeli hatályát. A 34. cikk (1) bekezdése szerint a tagállamoknak 2003. december 31-ig kellett átültetniük a kerethatározatot. A 32. cikk ezért megállapítja, hogy a 2004. január 1. után érkező kérelmekre nézve a kerethatározat szerint elfogadott szabályok az irányadók.

¹⁰ Lásd ebben az értelemben: 2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet (C-241/15, EU:C:2016:385, 63. és 64. pont); 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 43. pont).

53. A mellékelt formanyomtatvány b), c) és e) mezője azt mutatja, hogy a kért információk a konkrét ügyre vonatkoznak. A b) mezőben a kibocsátó igazságügyi hatóságnak az elfogatóparancs alapjául szolgáló *határozatra* vonatkozó konkrét információkat kell megadnia. A c) mezőben ugyanezen hatóságnak a *büntetés tartamára* vonatkozó adatokat kell feltüntetnie, ideértve az alábbiakat is: 1. „[a] bűncselekmény(ek) esetén kiszabható szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés maximális tartama” és 2. a kiszabott szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés tartama, valamint a még letöltendő büntetés időtartama.

54. Azt a tényt, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti feltételek teljesülése szükségszerűen az ügyre alkalmazandó joghoz kapcsolódik, még egyértelműbben kifejezi az e) mező. E mezőben a kibocsátó igazságügyi hatóságnak a *bűncselekményekkel* kapcsolatban kell információkat szolgáltatnia, ideértve többek között „[a] bűncselekmény(ek) elkövetési körülményeinek leírás[át], ezen belül annak (azoknak) időpontj[át], az elkövetés hely[ét] és keresett személy részvételének módj[át] a bűncselekmény(ek)ben”, valamint „[a] bűncselekmény(ek) jelleg[ét] és jogi minősítés[ét], valamint az alkalmazandó törvényi rendelkezés[t]/jogszabály[t]” is. Közvetlenül ezután a formanyomtatvány e) mezője újból felsorolja a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében szereplő 32 bűncselekményt az alábbi szöveggel: „Adott esetben jelöljön meg az alábbi – a kibocsátó tagállam joga szerint meghatározott – bűncselekmények között egyet vagy többet, amely büntetési tételének felső határa a kibocsátó tagállamban legalább háromévi szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés”.

55. Mindenféle logikának ellentmondana annak megkövetelése a kibocsátó igazságügyi hatóságtól, hogy az ügyre *alkalmazandó* törvényi rendelkezést írja be az e) mezőbe, majd rögtön ezután az e) mező I. szakaszát az ügyre *nem alkalmazandó*, eltérő törvényi rendelkezés alapján töltsse ki.

56. E megfontolásokból a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság az információszolgáltatás során nem hivatkozhat az érintett büntetőügyre alkalmazandóknál szigorúbb szankciókra.

57. Egyetértek a Bizottsággal.

58. A kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdése és a kerethatározat mellékletében szereplő formanyomtatványban a 8. cikk követelményeinek teljesítése érdekében kifejezetten kért információk ugyanarra engednek következtetni: az európai elfogatóparancsban feltüntetendő információk mindegyike kifejezetten az *adott* büntetőüggyel kapcsolatos *konkrét* cselekményekre, bűncselekményekre, bírósági határozatokra és büntetésekre vonatkozik.

59. Ez a helyzet különösen a mellékelt formanyomtatvány e) mezője esetében. A kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének d) pontjával összhangban az e) mezőben fel kell tüntetni a bűncselekménnyel kapcsolatos részleteket a 2. cikk alkalmazása érdekében. Az e) mező kifejezetten információt kér azon bűncselekményekről, amelyekre az elfogatóparancs „vonatkozik”, és a bűncselekmény(ek) elkövetési körülményeinek leírását, valamint „[a] bűncselekmény(ek) jelleg[ére] és jogi minősítés[ére], valamint az *alkalmazandó törvényi rendelkezés[re]/jogszabály[ra]*”¹¹ vonatkozó információk feltüntetését kéri.

60. Nem kétséges, hogy e követelmények az azon bűncselekményekre *alkalmazandó konkrét törvényi rendelkezésekre* vonatkoznak, amelyekre az elfogatóparancs vonatkozik, és amelyek megfelelnek a tényleges körülményeknek, amelyeket szintén le kell írni az e) mezőben. Legalábbis a józan ésszel ellentétes lenne gyökeresen eltérni e logikától kifejezetten az e) mező I. szakasza esetében, és úgy

¹¹ Kiemelés tőlem.

értelmezni „a kibocsátó tagállam joga szerint meghatározott [...] bűncselekmények, amely[ek] büntetési tételének felső határa [...] legalább háromévi szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés” szöveget, hogy az voltaképpen az európai elfogatóparancs tárgyát képező bűncselekményekre nem alkalmazandó későbbi jogra hivatkozik.

61. A tárgyaláson némi vita alakult ki a mellékelt formanyomtatvány értelmezési erejéről. Véleményem szerint e kérdésben korlátozott az érvelés lehetősége. Ha a mellékletek szerves részét képezik azon jogi aktusnak, amelyhez csatolták azokat, akkor relevánsak azon rendelkezések értelmezése szempontjából, amelyekhez kapcsolódnak.¹² A Bíróság ítélkezési gyakorlata egyértelműen megerősíti ezen értelmezési erőt pontosan a kerethatározathoz mellékelt formanyomtatvánnyal összefüggésben.¹³ A melléklet egy külön formanyomtatványt tartalmaz, amelyet a kibocsátó igazságügyi hatóságoknak ki kell tölteniük, megadva a kifejezetten kért információkat.¹⁴

62. Ezenfelül nem áll fenn ellenmondás e tekintetben az európai elfogatóparancs formanyomtatványát tartalmazó melléklet és a kerethatározat jogszabályi rendelkezéseinek kifejezései között. Ellenkezőleg, a mellékletben szereplő formanyomtatvány és különösen az e) mező által megkövetelt információk sajátos jellege még inkább alátámasztja azt a (véleményem szerint meglehetősen egyértelmű) – már vázolt – következtetést, amely a kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdéséből és 2. cikkének (2) bekezdéséből levonható.

63. A Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) és a belga kormány azzal érvelt a tárgyaláson, hogy a nyomtatvány c) mezőjének 1. rovatát, amely „[a] bűncselekmény(ek) esetén kiszabható szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés maximális tartam[ára]” vonatkozik, nem kell kitölteni, ha az európai elfogatóparancsot *végrehajtás* céljából bocsátották ki, hanem csak akkor, ha azt a *büntetőeljárás lefolytatása* céljából bocsátották ki.

64. A melléklet e mezője a 8. cikk (1) bekezdésének f) pontjával összefüggésben értelmezve jogerős ítélet esetén kétségtől csak a kiszabott büntetésre vonatkozó információk megadását követeli meg a kibocsátó igazságügyi hatóságtól.¹⁵ Úgy tűnik ezért, hogy a büntetések mértékére vonatkozó információkat, amelyekre a nyomtatvány c) mezőjének 1. rovata vonatkozik, csak ilyen ítélet hiányában kell megadni, ha az európai elfogatóparancsot a büntetőeljárás lefolytatása céljából bocsátják ki.¹⁶

65. Most nem foglalkozom az e) mezővel,¹⁷ amely a c) mezővel összefüggésben értelmezve eloszlatja a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) és a belga kormány kétségeit. Mindazonáltal, még ha csak a c) mező 1. rovatára összpontosítunk is, abból a körülményből, hogy e mezőben a büntetések mértékére vonatkozó információkat kell megadni, ha már ítéletet hoztak, nem vonható le az a következtetés, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti követelmények vizsgálata során az ügyre ténylegesen alkalmazandó jogtól eltérő jogot kell figyelembe venni.

12 Lásd például kifejezetten az igazságügyi együttműködés eszközeinek mellékletei tárgyában: 2015. szeptember 16-i Alpha Bank Cyprus ítélet (C-519/13, EU:C:2015:603, 49. és azt követő pontok); 2017. március 2-i Henderson ítélet (C-354/15, EU:C:2017:157, 56. pont). Lásd még: 2018. július 5-i X ítélet (C-213/17, EU:C:2018:538, 52. pont).

13 Lásd például: 2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet (C-241/15, EU:C:2016:385, 44. pont); 2017. augusztus 10-i Tupikas ítélet (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 89. pont); 2018. január 23-i Piotrowski ítélet (C-367/16, EU:C:2018:27, 57–59. pont).

14 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 49. pont).

15 Ezen értelmezést alátámasztja a 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása) ítélet (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 48–51. pont).

16 Ezen értelmezést az európai elfogatóparancs kibocsátásáról és végrehajtásáról szóló kézikönyvről szóló bizottsági közlemény (HL 2017. C 335. 1. o.; helyesbítés: HL 2018. C 335., 10. o.) is tükrözi, amely szerint a mellékelt formanyomtatvány c) mezőjének célja „annak a bejegyzése, hogy az [európai elfogatóparancs] megfelel a büntetési tétel vonatkozásában [a kerethatározat] 2. cikke (1) bekezdésében megállapított küszöb előírásának. A tárgyalás előtti szakaszban ez a minimum alkalmazandó az elvben kiszabható büntetésekre, és amennyiben a büntetés kiszabása megtörtént, a tényleges büntetés tartamára. [...]”

17 Az e) mezővel a fenti 59. és 60. pontban foglalkoztam.

66. Igaz, hogy a Piotrowski ítéletben¹⁸ a Bíróság értelmezési következményeket kapcsolt ahhoz a körülményhez, hogy a kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdése vagy a mellékelt formanyomtatvány *nem követel meg bizonyos információkat*. A jelen ügyben azonban nem állnak fenn azok az okok, amelyek miatt a Bíróság ilyen értelmezési következményeket kapcsolt az említett körülményhez.

67. A Piotrowski ügy tárgyát az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező megtagadása egyik okának vizsgálata képezte.¹⁹ Ezen összefüggésben logikus, hogy a megtagadás csak a formanyomtatvány útján ténylegesen a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére bocsátott információkon alapulhat. A jelen ügy tárgyát azonban nem egy megtagadási ok képezi. A jelen ügy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti azon rendszer alkalmazásának egyik követelményét érinti, amelyben nem kell mérlegelni a kettős büntethetőséget. Ha e követelmény nem teljesül, az európai elfogatóparancs végrehajtható, de csak a 2. cikk (4) bekezdése szerinti rendszer alapján.

68. Ezenfelül az a körülmény, hogy a bűncselekmény miatt kiszabható maximális büntetésre vonatkozó információ megadását nem követeli meg kifejezetten a jelen esetben a kerethatározathoz mellékelt formanyomtatvány, mert a büntetést már kiszabták, nem enged arra következtetni, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése alkalmazásában a viszonyítási pontnak ezért az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos jognak kell lennie. Az említett körülménynek ilyen jelentőséget tulajdonító értelmezés alapján levonható logikus következtetés inkább az, hogy mivel a jelen esetben a formanyomtatvány nem követeli meg az információt, a 2. cikk (2) bekezdésének feltételei nem alkalmazandók. Ezen értelmezés azonban megfosztaná jelentőségétől a 2. cikk (2) bekezdésében foglalt, a büntetés időtartamával kapcsolatos feltételt.

69. Ebben áll az ezen érveléssel kapcsolatos általános, strukturális probléma. Ezen érv azon körülményre tekintettel értelmezi a kibocsátó igazságügyi hatóság által a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdését illetően alkalmazandó kritérium tartalmát, hogy e kritériumot nem kell ellenőriznie a végrehajtó igazságügyi hatóságnak. A kölcsönös bizalom mindazonáltal ezzel ellentétes feltevésen alapul: a kerethatározat működési módja egyensúlyt kíván teremteni egyrészt a kölcsönös bizalom, másrészt a minimális kiegészítő jellegű ellenőrzés között. A kibocsátó hatóságokba vetett bizalom azon a feltevésen alapul, hogy szigorúan betartják az európai elfogatóparancs rendszerének alapját képező anyagi jogi követelményeket. Ez még inkább így van a 2. cikk (2) bekezdésével összefüggésben, amely rendelkezésben a kölcsönös bizalom annak legmagasabb szintjén nyilvánul meg, kiiktatva a kettős büntethetőség mérlegelését a különösen súlyos bűncselekmények esetében. A bizalom ezenfelül nem várható el olyan mértékben, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság ne ellenőrizhesse a 2. cikk (2) bekezdése szerinti feltételek teljesülését, ha a rendelkezésére álló információk kétségeket ébresztenek benne.

18 2018. január 23-i Piotrowski ítélet (C-367/16, EU:C:2018:27).

19 Az ügy tárgyát a végrehajtás kötelező megtagadásának a kerethatározat 3. cikkének 3. pontjában foglalt azon oka képezte, amely szerint a végrehajtó igazságügyi hatóság megtagadja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha a keresett személy „a végrehajtó állam joga szerint életkora miatt büntetőjogi felelősségre nem vonható az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló cselekményért”. Mivel többek között a mellékletben szereplő formanyomtatvány nem tartalmaz semmilyen konkrét információt, amely lehetővé tenné a végrehajtó igazságügyi hatóságok számára, hogy egyénileg értékeljék azon további feltételeket, amelyek lehetővé teszik a kibocsátó tagállam büntetőjoga alapján a kiskorúak büntetőeljárás alá vonását, a Bíróság megállapította, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságának csupán azt kell vizsgálnia, hogy az érintett elérte-e az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló cselekményért a végrehajtó tagállamban történő büntetőjogi felelősségrevonhatóságot megalapozó életkort, anélkül hogy figyelembe kellene venni az említett további feltételeket. 2018. január 23-i Piotrowski ítélet (C-367/16, EU:C:2018:27, 59. és 62. pont).

70. Más szóval, az a körülmény, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése az önbevallás rendszerén alapul, amelynek keretében a végrehajtó igazságügyi hatóság csak minimális és *prima facie* vizsgálatot végez,²⁰ nem jelenti azt, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság által alkalmazandó, alapul szolgáló kritériumokra ne vonatkoznának szabályok. Éppen ellenkezőleg, csak két feltétel van, e két feltételt azonban szigorúan be kell tartania a kibocsátó tagállamnak.²¹

iii) Az európai elfogatóparancs rendszerének logikája és működőképessége

71. A fent kifejtettek megmutatják, hogy a kerethatározatból eredően egyaránt nyomós logikai és rendszertani jellegű okai vannak egy olyan értelmezés elutasításának, amely az átadás iránti kérelem alapjául szolgáló büntetőügyre ténylegesen alkalmazandó jogot elválasztaná a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szempontjából releváns jogtól.

72. Legalább két további érv is említést érdemel még az európai elfogatóparancs rendszerének tágabb működésével és működőképességével kapcsolatban.

73. Egyrészt a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely szerint e rendelkezés az ügyre ténylegesen alkalmazandó jogra hivatkozik, azzal a tagadhatatlan előnnyel jár, hogy *kiszámítható és stabil* referenciakeretet nyújt.

74. A spanyol és a belga kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) által javasolt versengő értelmezés viszont azzal a kockázattal járna, hogy mozgó célpont válik az európai elfogatóparancs alapját képező jogi keretből a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában. Ezen értelmezés azt jelentené, hogy a 2. cikk (2) bekezdése szempontjából figyelembe vett jogi keret adott esetben újra és újra változhat. Ez olyan helyzetet teremthet, amelyben a későbbi európai elfogatóparancsokat a nemzeti jog eltérő rendelkezéseire vagy ugyanazon rendelkezés eltérő változataira hivatkozva bocsátják ki a kibocsátó tagállam változó jogi szabályozásától függően, amely egyre inkább eltérhet a büntetőügyre alkalmazandó tényleges jogi szabályozástól. Az elévülési időkre vonatkozó (nemzeti) szabályok kivételével semmiféle korlátja nem lenne azonos bűncselekményekre vonatkozó európai elfogatóparancsok eltérő jogi keretek alapján történő újbóli kibocsátásának. Könnyen elképzelhetők tehát olyan európai elfogatóparancsok, amelyeket az évek során egymás után olyan azonos tényállásokkal kapcsolatban bocsátanak ki, amelyek továbbra is ugyanazon rendelkezések alapján büntetendőek, de amelyek a kerethatározat eltérő jogszabályi rendszerére mutatnak a nemzeti jog változásának minden egyes alkalmával.

75. Egy ilyen referenciakeret eredendő változékonyságát tovább fokozná az a körülmény, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontja különböző körülménybeli elemektől függhet, és nem egységes a különböző tagállamok gyakorlatában.²²

²⁰ A 2. cikk (2) bekezdésének alkalmazásával kapcsolatban több tagállamban is kialakult vitát és alkotmányos ellenkezést illetően lásd például: Ambos, K., *European Criminal Law*, Cambridge University Press, Cambridge, 2018, 432. és azt követő oldalak.

²¹ Mellékesen mindazonáltal el kell ismernem, hogy a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) és a belga kormány érvelése látványosan szemlélteti az európai elfogatóparancs rendszere (vagy ami azt illeti, a kölcsönös elismerés számos egyéb uniós rendszere) által használt terminológia és az e rendszer jogi kialakítása és működése között húzódó belső feszültséget. A vezérlőelv állítólag a (kölcsönös) bizalom, amelyet a jognak kell megteremtenie és erősítenie. Ha azonban fennáll a bizalom, aligha van szükség a jogra. Kikényszeríthető jogszabályok csak akkor válnak szükségessé, ha (már) nem áll fenn a bizalom. Egy ponton a kölcsönös bizalom valóban feleslegessé teheti a kikényszeríthető jogszabályokat. Eddig azonban csak fokozatosan és organikusan lehet eljutni, alulról felfelé építkező társas érintkezés útján. A bizalom nem teremthető meg normatív módon, felülről jövő paranccsal.

²² A gyakorlat azt mutatja, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontja nagymértékben eltér az egyes tagállamokban, és a kibocsátásra sor kerülhet például a nyomozás kezdetén, a nyomozás befejezésekor, az előzetes letartóztatás elrendelésének szokásos időpontjában, az érintett személy gyanúsítottá válásakor, vagy a büntetőeljárás bármely szakaszában a tárgyalás befejezéséig. Lásd: *EAW – Rights. Analysis of the implementation and operation of the European Arrest Warrant from the point of view of defence practitioners*, Council of Bars and Law Societies of Europe / European Lawyers Foundation, Brüsszel/Hága, 2016., 25–26. o.

76. E két időbeli változó kombinációja kiszámíthatatlan biliárdjátszmává változtatná a rendszer működését, amelyben nehéz, ha nem egyenesen lehetetlen lenne megállapítani, hogy teljesülnek-e (vagy teljesülni fognak-e) a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének feltételei.

77. A 2. cikk (2) bekezdése szerinti feltételek teljesülésére a kibocsátó tagállamban irányadó jogot meghatározó állandó és objektív pont hiánya akár taktikai döntéseket is eredményezhet, például az európai elfogatóparancs kibocsátásának elhalasztását olyan küszöbön álló jogszabály-módosítások miatt, amelyek lehetővé teszik a 2. cikk (4) bekezdése helyett a 2. cikk (2) bekezdésének alkalmazását. Egy észszerűen kialakított szabálynak azonban éppen ezzel ellentétes magatartásra, mégpedig arra kellene ösztönöznie a nemzeti igazságügyi hatóságokat, hogy gyorsan és időben kérjék az átadást. Egy tisztán hipotetikus helyzetben nem zárható ki továbbá teljesen az ilyen módon meghatározott időbeli szabályokkal való visszaélés lehetősége, mivel e szabályok lehetőséget adnának a büntetési tételek nemzeti jog szerinti felső határainak a célból történő utólagos módosítására, hogy így érjék el vagy segítsék elő bizonyos keresett személyek átadását.

78. E megfontolások összességére tekintettel csak a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése nyújt egyszerű, egyértelmű és kiszámítható, az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló ügyre ténylegesen alkalmazandó jog által rögzített jogi keretet, amely szerint az említett bekezdés az ügy tényállására alkalmazandó jogra hivatkozik. A nemzeti büntetőtörvény terhelte nézve kedvezőbb, és ezért a *lex mitior* elv alkalmazásával járó későbbi módosításának lehetséges (és kizárólagos) kivételével e referenciakeret állandó és stabil maradna.

79. Másrészt a spanyol és a belga kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) által támogatott értelmezés a józan ésszel meglehetősen ellentétes olyan helyzethez vezetne, amely egy további tekintetben is akadályozná az európai elfogatóparancs rendszerének zökkenőmentes működését.

80. A kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése a végrehajtás és a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsokra egyaránt vonatkozik. A végrehajtó igazságügyi hatóságok így olyan helyzetekkel kerülhetnek szembe, amelyekben a kibocsátó igazságügyi hatóság által az e) mező kitöltésekor alapul vett jogszabályi rendelkezések ellentmondhatnak a c) mező 1. rovatában megadott információknak vagy az f) mezőben megadott kiegészítő információknak.²³ Emellett annak kockázata is fennállna, hogy az e) mező különböző rovataiban is különböző rendelkezések vehetők alapul. Ilyen helyzetben a végrehajtó igazságügyi hatóságok, amelyek egyazon európai elfogatóparancson belül eltérő jogi keretekre való hivatkozásokkal szembesülnek, észszerűen kételkedhetnek a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti feltételek teljesülésében, és valószínűleg szükségesnek tekintenék, hogy kiegészítő információkat kérjenek a kibocsátó igazságügyi hatóságtól.²⁴ Ez veszélyeztetné az európai elfogatóparancs rendszerének zökkenőmentes működését, amely rendszerben – amint azt a spanyol kormány helyesen megjegyzi – a kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése szerinti kiegészítő információkérésnek nem a főszabálynak, hanem a kivételnek kell lennie.²⁵

81. Az előzőekben kifejtettek az alábbi öszinte kérdéssel foglalhatók össze: miért törekednénk a 2. cikk (2) bekezdésének a józan ésszel ellentétes és rendszerszintű problémákat okozó értelmezésére, ha az ügyre ténylegesen alkalmazandó maximális büntetés viszonyítási pontként történő figyelembevétele sokkal logikusabb, észszerűbb, kiszámíthatóbb és gyakorlatiasabb megoldást kínál? A spanyol és a belga kormány ezzel kapcsolatban utolsó érvként a hatékonyságra hivatkozik, amellyel a következőkben foglalkozom.

²³ Lásd a jelen indítvány fenti 54. pontját.

²⁴ A végrehajtó igazságügyi hatóságok ezzel kapcsolatos hatáskörét illetően lásd: 2017. augusztus 10-i Tupikas ítélet (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 91. pont); 2017. augusztus 10-i Zdziaszek ítélet (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, 103. pont).

²⁵ Lásd ebben az értelemben: 2018. január 23-i Piotrowski ítélet (C-367/16, EU:C:2018:27, 61. pont).

c) A cél

82. A kerethatározat a kölcsönös bizalom kiemelkedő eszköze a büntetőügyekben folytatott uniós igazságügyi együttműködés területén. Azt annak érdekében dolgozták ki, hogy felváltsa a kiadatási eljárások többoldalú rendszerét, és megkönnyítse a keresett személyek tagállamok közötti átadását a kölcsönös bizalomra alapuló igazságügyi együttműködés új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján. A kerethatározat egyértelmű célja az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása. Mivel a kölcsönös elismerés elve ezen eszköz sarokköve, a végrehajtó igazságügyi hatóságoknak főszabály szerint végre kell hajtaniuk az európai elfogatóparancsokat, és csakis a végrehajtás megtagadásának a kerethatározatban taxatív felsorolt és szigorúan értelmezendő eseteiben tagadhatják meg azok végrehajtását.²⁶

83. A belga és a spanyol kormány által felhozott teleologikus érv ezen állandó ítélkezési gyakorlatra támaszkodik a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdése általuk támogatott olyan értelmezésének alátámasztása érdekében, amely szerint a kibocsátó tagállamban az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos jog alapulvétele szolgálná legjobban a kerethatározat célkitűzéseit.

84. Véleményem szerint három fontos pontosítást kell tenni ezzel kapcsolatban.

85. Egyrészt a kerethatározat hatékonysága olyan értelemben, hogy az a lehető legnagyobb mértékben megkönnyítse az átadást, nem az egyetlen érték, amelyet ezen eszköz szem előtt tart. Ezt nemcsak a (12) preambulumbekkezdés és az 1. cikk (3) bekezdése teszi nyilvánvalóvá, amelyek hangsúlyozzák az alapvető jogok tiszteletben tartásának az európai elfogatóparancsokkal kapcsolatban fennálló kötelezettségét, hanem az a körülmény is, hogy a kerethatározat különböző olyan eljárási szabályokat és garanciákat hoz létre, amelyeket be kell tartani az európai elfogatóparancs rendszerének végrehajtása és alkalmazása során. Ha a hatékonyság az egyetlen átfogó érték, amelynek elsőbbséget kell adni minden egyéb értékkel és megfontolással szemben, akkor miért van szükség eltérő szabályok hatálya alá tartozó különböző átadási rendszerekre és különböző megtagadási okok előírására?

86. Másrészt – és a jelen ügy összefüggésében talán még hangsúlyosabban – egy konkrét európai elfogatóparancs egyedi ügybeli hatékonysága (*egyedi hatékonyság*) nem téveszthető össze a kerethatározat hatékonyságával (*strukturális hatékonyság*). Értelmezésem szerint a Bíróság mindkét kormány által hivatkozott ítélkezési gyakorlata a strukturális hatékonysággal, mégpedig az európai elfogatóparancs rendszerének zökkenőmentes működésével és működőképességével foglalkozik. A fent ismertetett okokból²⁷ a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, hogy az az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos jogra hivatkozik, adott esetben megkönnyítené az átadást a jelen egyedi ügyben, de semmiképpen nem segítené elő az európai elfogatóparancs rendszere egészének zökkenőmentes működését és strukturális hatékonyságát.²⁸

87. Végezetül harmadrészt a belga és a spanyol kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) által javasolt értelmezés azt is szemlélteti, hogy az egyedi ügybeli *ad hoc hatékonyság* miért ültethető át nehezen általánosan hatékony és működőképes szabályokba. A büntetőügyre alkalmazandó jog és az európai elfogatóparancs kibocsátásakor alkalmazandó jog mellett, amely jogokra a jelen ügyben tett észrevételek összpontosítanak, más lehetőségek is relevánsnak tekinthetők ugyanis, mint például a tényállás megvalósulásának idején alkalmazandó jog (amely nem feltétlenül esik egybe a büntetőügyre alkalmazandó joggal a *lex mitior* elv miatt), az európai elfogatóparancs végrehajtó tagállam általi kézhezvételének időpontjában alkalmazandó jog vagy az európai elfogatóparancs tárgyában történő határozathozatal időpontjában alkalmazandó jog.

²⁶ Lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítélet (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 39–41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁷ A jelen indítvány 72–81. pontja.

²⁸ Erről rögtön egy olyan tábornok metaforája jut eszembe, aki a csata megnyerése érdekében a háború elvesztésére is el van szánva.

88. Egy konkrét esetben – az általuk előírt büntetések minősítésétől és mértékétől, valamint az egyedi ügy körülményeitől függően – alkalmasint ezen eltérő jogi keretek bármelyike tekinthető úgy, hogy az a leghatékonyabb a keresett személy átadásának eredményes biztosítása szempontjából. Tehát, ha csak a kiszámíthatóságot nem kell arra korlátozni, hogy előre tudható, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság egyszerűen bármilyen jogi referenciakeretet választhat a 2. cikk (2) bekezdésének alkalmazásában, az egyedi ügybeli hatékonyságon alapuló érv egyszerűen nem teremt kiszámítható referenciakeretet.

d) Közbenő következtetés

89. A kerethatározat szövegén, összefüggésén és célján alapuló érvekkel kapcsolatos fenti megfontolások arra engednek következtetni, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése az adott ügyre ténylegesen alkalmazandó jogra hivatkozik.

90. Ehhez hozzátehetjük, hogy e következtetés bármely (védő)ügyvéd alapvető ösztönével is összhangban áll. A jelen ügyben megvitatott, meglehetősen technikai jellegű érvek nem válhatnak olyan közmondásbeli fákká, amelyekről nem látjuk az erdőt. Az erdő körvonalai módfelett egyszerűek maradnak: valamely konkrét személy konkrét bűncselekménnyel kapcsolatos átadása iránti kérelem esetén logikusan a büntetés konkrét ügyre alkalmazandó maximális tartamát kell figyelembe venni, nem pedig azt, amely alkalmasint alkalmazandóvá válhat a nemzeti jog alapján néhány vagy sok évvel később.

91. A Hof van Beroep te Gent (genti fellebbviteli bíróság) által előterjesztett kérdésekre ezért azt a választ kell adni, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés az abban foglalt legalább hároméves felső határ vizsgálatát illetően a kibocsátó tagállamban az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló konkrét bűncselekmény(ek)re alkalmazandó büntetőtörvényre hivatkozik.

B. A törvényesség elve

92. Véleményem szerint a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdése logikájának, működésének és szerkezetének a jelen indítvány első részében elvégzett elemzése önálló, elegendő és egyértelmű választ ad a kérdést előterjesztő bíróság által felvetett kérdésre. Nem vélem úgy, hogy a törvényesség elve bármiféle hatással lenne e következtetésre. Mivel azonban az említett elvre hivatkoztak a felek, és részletesen foglalkoztak is azzal, az egyértelműség és a teljesség kedvéért néhány záró megjegyzést teszek a törvényesség elvének jelen ügyre gyakorolt hatásairól.

93. Írásbeli észrevételeiben a keresett személy a törvényesség elvén alapuló érveket hoz fel. Véleménye szerint a törvényesség elvét alkalmazni kell az európai elfogatóparancs végrehajtására. A belga és a spanyol kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) nem ért egyet ezen állásponttal. A törvényesség elvének a Bíróság ítélkezési gyakorlatában szereplő meghatározása alapján – figyelemmel az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) ítélkezési gyakorlatára is – a törvényesség elve nem alkalmazandó a jelen ügyben. Jóllehet a Bizottság írásbeli észrevételei a törvényesség elvével kapcsolatos megfontolásokon alapulnak, a Bizottság módosította álláspontját a tárgyaláson, és kijelentette, hogy a törvényesség elve nem releváns a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének értelmezése szempontjából.

94. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint „a bűncselekmények és büntetések törvényességének elve (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), amint azt a [z Európai Unió Alapjogi] Chart[á]a 49. cikke (1) bekezdésének első mondata rögzíti, és amely a jogbiztonság általános elvének különös kifejeződése, úgy rendelkezik, hogy senki nem büntethető olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetés

időpontjában nem minősült jogsértésnek a nemzeti jog vagy a nemzetközi jog értelmében”.²⁹ A törvényesség elve ezért megköveteli, hogy az uniós szabályozás egyértelműen határozza meg a jogsértéseket és az azokat megtorló büntetéseket. E feltétel akkor teljesül, „ha a jogalany – a releváns rendelkezés megfogalmazásából, szükség esetén a bíróságok által nyújtott értelmezés segítségével – megtudhatja, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a büntetőjogi felelősséget”.³⁰ A büntetőjogi jogszabály visszaható hatályának tilalmával ellentétes „többek között az, ha a bíróság a büntetőeljárásban büntetést szabhat ki egy olyan magatartás miatt, amelyet valamely nemzeti jogszabály nem tiltott a felrótt bűncselekmény elkövetését megelőzően, vagy pedig súlyosíthatja a büntetőjogi felelősségi rendszert a büntetőeljárás alá vont személyek terhére”.³¹

95. A spanyol és a belga kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) arra hivatkozik, hogy a jelen ügyben a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének általuk támogatott értelmezése nem jelentené a törvényesség elvének megsértését. Ezen értelmezés ugyanis sem a bűncselekménynek minősülő magatartás meghatározását, sem az alkalmazandó büntetést nem érinti. Az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos jogra való hivatkozás nem változtatná meg a büntetőügyre alkalmazandó jogot. E jogot csak az igazságügyi együttműködés egyik eszközének alkalmazása céljából vennék figyelembe. Az említett kormányok azt állítják, hogy az EJEB ítélkezési gyakorlata szerint a törvényesség elve nem alkalmazandó a büntetőjogi szankciók végrehajtását szolgáló nemzetközi együttműködés eseteiben.

96. Egyetértek. Az EJEB ítélkezési gyakorlata szerint a jelen ügy körülményeire nem terjedne ki az Emberi Jogok Európai Egyezménye (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJE) 7. cikke szerinti védelem. Az említett ítélkezési gyakorlat kétségkívül elismeri, hogy a „büntetés” (az a „materiális” tartalom, amely az EJE 7. cikkének (1) bekezdése alá tartozhat) és a büntetés foganatosítására vagy végrehajtására vonatkozó intézkedés (amely inkább „eljárási” elemeket mutat) közötti különbségtétel nem egyértelmű.³² Az EJEB ítélkezési gyakorlata mindazonáltal több ízben is megállapította, hogy a büntetőjogi szankciók végrehajtását szolgáló nemzetközi együttműködés különböző eszközeinek alkalmazása nem magát a büntetést, hanem annak alkalmazását érinti, és ezért nem tartozik az EJE 7. cikkének hatálya alá.

97. A Szabó kontra Svédország ügyben az EJEB megállapította például, hogy nem merült fel az EJEB 7. cikkének hatálya alá tartozó kérdés, jöllehet a bűncselekmény kérelmező általi elkövetésének időpontjában Svédország még nem ratifikálta az elítélt személyek átszállításáról szóló egyezmény kiegészítő jegyzőkönyvét³³ (kihirdette: a 2001. évi LXVII. tv.), és az átszállítás negatív hatást gyakorolt a kérelmező feltételes szabadságra bocsátására. Az EJEB megállapította, hogy a kérelmező átszállítása vagy – konkrétan – a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezések, amelyek Magyarországon szigorúbb voltak, mint Svédországban, nem tekinthetők az EJE 7. cikke értelmében vett „büntetésnek”, mert a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos kérdések egy *büntetés*

29 Lásd például: 2017. december 20-i Vaditrans ítélet (C-102/16, EU:C:2017:1012, 50. pont).

30 Lásd például: 2008. június 3-i The International Association of Independent Tanker Owners és társai ítélet (C-308/06, EU:C:2008:312, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd különösen: 2007. május 3-i Advocaaten voor de Wereld ítélet (C-303/05, EU:C:2007:261, 50. pont).

31 2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet (C-42/17, EU:C:2017:936, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 E vitával kapcsolatban lásd a Scialdone ügyre vonatkozó indítványomat (C-574/15, EU:C:2017:553, 151. pont), amely az EJEB 2013. október 21-i Del Río Prada kontra Spanyolország ítéletére [Nagykamara] (CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, 85. és azt követő §-ok, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) hivatkozik.

33 Az elítélt személyek átszállításáról szóló egyezmény 1997. december 18-i kiegészítő jegyzőkönyve (Série des Traités Européens, 167. sz.).

végrehajtását érintették.³⁴ Az EJE S ugyanezen megközelítést a kerethatározat tekintetében is megerősítette annak megállapításával, hogy „az [...] átadás[...] nem [...] egy bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott büntetés, hanem [a valamely másik tagállamban] hozott ítélet végrehajtását lehetővé tevő eljárás”.³⁵

98. E megközelítéssel összhangban az EJE S nem tekinti problematikusnak azt a tényt, hogy a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos különböző eszközöket az azok adott államban történő hatálybalépése előtt elkövetett bűncselekményekre vagy meghozott ítéletekre alkalmazzák.³⁶ Ezen álláspontot az EJE S egy európai elfogatóparancs tekintetében is megerősítette.³⁷

99. A törvényesség elvének e felfogása a Bíróság ítélkezési gyakorlatát is inspirálta az európai elfogatóparancs területén. Az *Advocaten voor de Wereld* ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az a körülmény, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése kiiktatja a cselekmény kettős büntethetőségének vizsgálatát, nem jár a törvényesség elvének megsértésével, mivel a bűncselekmények törvényi tényállásának és az alkalmazandó büntetéseknek a meghatározására továbbra is a kibocsátó tagállam joga irányadó.³⁸ Az említett ítélet a kölcsönös bizalomra és arra a tényre helyezte a hangsúlyt, hogy a törvényesség elvének betartását a kibocsátó tagállamnak kell biztosítania.

100. Úgy tűnik ezért, hogy a Bíróság és az EJE S ítélkezési gyakorlata szerint nem sérti az Európai Unió Alapjogi Chartájának – az EJE S 7. cikkének hatályával összhangban értelmezett – 49. cikkében rögzített törvényesség elvét, ha a kibocsátó tagállamnak az európai elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos jogát veszik figyelembe a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a büntetés időtartamával kapcsolatos feltétel vizsgálata során. Az ilyen értelmezés nem jár ugyanis a büntetőügyben olyan büntetés kiszabásával, amely nem létezett a kibocsátó tagállamban a bűncselekmények elkövetésekor.

101. Mindazonáltal három további megfontolást is figyelembe kell venni.

102. Egyrészt a törvényesség elve alkalmazási körének szigorúan vett értelmezésén túl a jogbiztonság elvének figyelembevétele még jobban alátámasztja a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének a jelen indítvány 91. pontjában javasolt értelmezését. Ezen elv azt jelenti ugyanis, hogy a bűncselekmények és büntetések büntetőtörvénybeli meghatározásának szigorúan vett keretén túl az uniós jognak és a nemzeti átültető jogszabályoknak biztosnak, alkalmazásuknak pedig a jogalanyok számára kiszámíthatónak kell lennie különösen a büntetőjog területén. E követelmény alkalmazásának még

34 EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2006. június 27-i határozat, Szabó kontra Svédország (CE:ECHR:2006:0627DEC002857803). Lásd még az átszállításról szóló egyezmény kiegészítő jegyzőkönyvével kapcsolatban: EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2006. június 27-i határozat, Csoszánsszki kontra Svédország (CE:ECHR:2006:0627DEC002231802); az elfogadhatóságról szóló 2011. szeptember 6-i határozat, Müller kontra Cseh Köztársaság (CE:ECHR:2011:0906DEC004805809); az elfogadhatóságról szóló 2012. október 23-i határozat, Ciok kontra Lengyelország (CE:ECHR:2012:1023DEC000049810). Lásd a nemzetközi együttműködés más eseteivel kapcsolatban: EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2007. július 5-i határozat, Saccoccia kontra Ausztria (CE:ECHR:2007:0705DEC006991701).

35 EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2008. október 7-i határozat, Monedero Angora kontra Spanyolország (CE:ECHR:2008:1007DEC004113805, 2. §). Lásd még: EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2012. október 23-i határozat, Giza kontra Lengyelország (CE:ECHR:2012:1023DEC000199711, 30–34. §).

36 EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2006. június 27-i határozat, Szabó kontra Svédország (CE:ECHR:2006:0627DEC002857803); az elfogadhatóságról szóló 2011. szeptember 6-i határozat, Müller kontra Cseh Köztársaság (CE:ECHR:2011:0906DEC004805809).

37 EJE S, az elfogadhatóságról szóló 2008. október 7-i határozat, Monedero Angora kontra Spanyolország (CE:ECHR:2008:1007DEC004113805, 2. §).

38 2007. május 3-i *Advocaten voor de Wereld* ítélet (C-303/05, EU:C:2007:261, 53. pont).

szigorúbban kell érvényesülnie az egyének számára következményekkel járó szabályok esetén.³⁹ Ez nemcsak az anyagi büntetőjogi szabályok esetében van így, hanem az olyan eljárási büntetőjogi szabályok esetében is, mint amilyen a kerethatározat, amely a keresett személy szabadságának elvonásával járhat.⁴⁰

103. A jogbiztonsággal kapcsolatos ítélkezési gyakorlat e tágabb összefüggésben megköveteli, hogy a nemzeti jogszabályok egyértelműen legyenek megfogalmazva nemcsak annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az érintett személyek számára, hogy jogaikat és kötelezettségeiket világosan és pontosan ismerjék, hanem azért is, hogy a nemzeti bíróságok biztosítani tudják az alkalmazásukat. Az a kiszámíthatatlan helyzet, amelyet az idézne elő, ha a 2. cikk (2) bekezdésének nem egyértelmű szövegét úgy értelmeznénk, hogy a büntetés időtartamával kapcsolatos feltétel vizsgálata szempontjából releváns jog később bármikor megváltozhat, nehezen lenne összeegyeztethető a jogbiztonság elve által megkövetelt egyértelműség és kiszámíthatóság követelményével.

104. Másrészt, jóllehet a Bíróság az *Advocaten voor de Wereld* ítéletben megállapította, hogy a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése nem sérti a törvényesség elvét, ezt az alapján tette, hogy a bűncselekmények törvényi tényállásának és az alkalmazandó büntetéseknek a meghatározására „továbbra is a kibocsátó tagállam joga irányadó, amely tagállam, amint az egyébként a kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdésében is szerepel, köteles tiszteletben tartani az EU 6. cikkben biztosított alapvető jogokat és alapvető jogelveket, így a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvét is”.⁴¹ Az említett rendelkezésben a bűncselekmények minősítését, valamint súlyát illetően a kibocsátó tagállam büntetési tételeire való hivatkozással meghatározott követelményeket a legmagasabb szintű jogbiztonsággal összhangban kell alkalmazni. E követelmények képezik azon bizalom alapját, amelyet a végrehajtó tagállamnak tanúsítania kell, és amelytől a kerethatározat mint rendszer sikere teljes mértékben függ.

105. A Bíróság közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatából az következik végezetül, hogy az egyes tagállamok eltérően közelítik meg a törvényesség elvének hatályát.⁴² Ezen eltérő megközelítések abban is tükröződhetnek, hogy miként vizsgálják a különböző feltételeket a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben folytatott igazságügyi együttműködés eszközei, különösen a kerethatározat alkalmazása során. A szóban forgó rendelkezésnek a spanyol és a belga kormány, valamint a Procureur-Generaal (legfőbb ügyész) által támogatotthoz hasonló értelmezése azzal a kockázattal járna, hogy összeütközésbe kerül a törvényesség elvének néhány nemzeti felfogásával egy olyan területen, amelyen a kerethatározat maga nem nyújt egyértelmű választ.⁴³

39 Lásd például: 2015. július 9-i *Salomie és Oltean* ítélet (C-183/14, EU:C:2015:454, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 A tága (jogszerűségként és a jogállamiság fogalmával összefüggésben) értelmezett törvényesség a bűncselekmények és büntetések meghatározásától független számos elem, például a szankcionálási jogkörrel rendelkező hatóságokra vonatkozó szabályok vonatkozásában is megjelenik a Bíróság ítélkezési gyakorlatában. Lásd például: 2015. október 1-jei *Weltimmo* ítélet (C-230/14, EU:C:2015:639, 56. pont); 2019. január 17-i *Dzivev és társai* ítélet (C-310/16, EU:C:2019:30, 34. és 35. pont). Az egyértelműség és pontosság követelménye szintén általános jelleggel vonatkozik az alapvető jogokat korlátozó „törvényekre”. Lásd: 2015. december 17-i *WebMindLicenses* ítélet (C-419/14, EU:C:2015:832, 81. pont); 2019. január 17-i *Dzivev és társai* ítélet (C-310/16, EU:C:2019:30, 40. pont).

41 2007. május 3-i *Advocaten voor de Wereld* ítélet (C-303/05, EU:C:2007:261, 53. pont). Kiemelés tőlem.

42 2017. december 5-i *M. A. S. és M. B.* ítélet (C-42/17, EU:C:2017:936, 60. pont).

43 E sokféleségre jó példával szolgálnak az Európa Tanács bűnügyi problémákkal foglalkozó európai bizottságának eszmecseréi. A kettős büntethetőség kiadási kérelmekkel kapcsolatos vizsgálatának referencia-időpontjáról folytatott eszmecserék azt mutatják, hogy számos tagállam úgy véli, hogy ezen időpontnak a bűncselekmény alapjául szolgáló tényállás megvalósulása időpontjának kell lennie törvényességi megfontolások miatt, míg más tagállamok véleménye szerint ezen időpontnak a kiadási kérelem időpontjának kell lennie az igazságügyi együttműködés elősegítése érdekében. Lásd: *Compilation of Replies to the questionnaire on the reference moment to be applied when considering double criminality as regards extradition requests*, PC-OC(2013)12Bil.Rev3, bűnügyi problémákkal foglalkozó európai bizottság, a büntetőügyekben folytatott együttműködésről szóló európai egyezmények megvalósulását vizsgáló szakértői bizottság, Strasbourg, 2014. november 25.

C. Záró megjegyzések

106. Miután javaslatot tettem a kérdést előterjesztő bíróság által feltett konkrét kérdésre adandó válaszra, úgy vélem, hasznos lehet következtetés helyett emlékeztetni arra, hogy *miről* is *nem szól* ez a Bíróság elé terjesztett ügy.

107. Először is bizonyos értelemben a kibocsátó tagállambeli büntetőügy alapjául szolgáló tényállás és jogi háttér alkalmasint úgy tekinthető, mint amely összeütközésbe kerül a véleménynyilvánítás szabadságához való alapvető joggal. A Bíróság előtti ügy mindazonáltal nem érint ilyen kérdéseket, ahogyan azon bűnösséget megállapító határozatok érdemét sem, amelyeket a szóban forgó európai elfogatóparancs útján kívánnak végrehajtani.

108. Másodszor, a jelen ügy szintén nem érinti a kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó első feltétel vizsgálatát: automatikusan – a 2. cikk (2) bekezdésében foglalt listán szereplő 32 bűncselekmény egyikét képező – „terrorizmusnak” minősíthető-e a spanyol büntető törvénykönyvben meghatározott „a terrorizmus dicsőítése és a terrorizmus áldozatainak megsértése” bűncselekmény?

109. Harmadszor, a jelen ügyben előterjesztett kérdésekre adott válasz szintén nincs hatással a szóban forgó európai elfogatóparancs esetleges eredményességét befolyásoló egyéb olyan vonatkozásokra, mint például az átadás megvizsgálása azon másik két bűncselekmény esetében, amelyek tekintetében az átadást kérték, vagy a kerethatározat 2. cikkének (4) bekezdése szerinti, a kettős büntethetőségre vonatkozó kritérium végrehajtó igazságügyi hatóság általi megvizsgálása a szóban forgó három bűncselekmény esetében.

110. Negyedszer arra is emlékeztetni lehet, hogy a lehetséges gyakorlati és rendszerszintű következmények szempontjából a releváns alkalmazandó jognak (illetve e jog releváns időbeli változatának) a kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdése alapján a *kibocsátó tagállam* tekintetében történő meghatározásával kapcsolatos fejtegetések nem alkalmazhatók automatikusan a 2. cikk (4) bekezdésének értelmezésére.⁴⁴

V. Végkövetkeztetés

111. A fenti megfontolások alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Hof van Beroep te Gent (genti fellebbviteli bíróság, Belgium) által előterjesztett kérdésre a következőképpen válaszoljon:

- Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 2. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés az abban előírt legalább hároméves felső határ vizsgálatát illetően a kibocsátó tagállamban az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló konkrét bűncselekmény(ek)re alkalmazandó büntetőtörvényre hivatkozik.

⁴⁴ Mint azt a fenti 45–47. pontban kifejtettem.